

รายละเอียดมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (มคอ. ๓)

รายวิชา พระพุทธศาสนากับสันติภาพ

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	วิทยาเขตขอนแก่น/คณะพุทธศาสตร์ / สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา	๑๐๑ ๔๒๙	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ (Buddhism and Peace)
๒. จำนวนหน่วยกิต	๓ หน่วยกิต (๓-๐-๖)	
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. ผู้รับผิดชอบรายวิชา พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี, ดร. อาจารย์ผู้สอน	
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน / กลุ่มผู้เรียน	ภาคการศึกษาที่ ๑/๒๕๖๕ / ปี ๔ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	ไม่มี	
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)	ไม่มี	
๘. สถานที่เรียน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕	

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา	เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ ความเข้าใจหลักธรรมที่เกี่ยวกับสันติภาพในทรงพระพุทธศาสนา รูปแบบและวิธีการแก้ไขความขัดแย้งในทางพระพุทธศาสนา การประยุกต์หลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบกับทัศนะทางตะวันตก
วัตถุประสงค์	
ก. วัตถุประสงค์การเรียนรู้	หลังเรียนจบรายวิชานี้แล้ว ผู้เรียนสามารถ
๑. อธิบายความหมาย หลักธรรมที่เกี่ยวกับสันติภาพทั้งในมิติพระพุทธศาสนาและฝ่ายตะวันตกได้	

<p>๒. อธิบายรูปแบบของปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเชิงพุทธได้</p> <p>๓. มีความและสามารถวิเคราะห์ข้อเปรียบเทียบระหว่างรูปแบบและวิธีแก้ไขปัญหาเชิงพุทธกับทัศนคติทางตะวันตกได้</p> <p>๔. รู้วิธีและเข้าใจการประยุกต์ใช้รูปแบบและวิธีแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาสังคมปัจจุบันได้</p> <p>ข. วัตถุประสงค์เชิงคุณธรรม</p> <p>๑. มีความตระหนักถึงแนวคิดและกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพทางพระพุทธศาสนาทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติ</p> <p>๒. มีความสามารถในการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยพุทธวิธีและตามแนวคิดสันติภาพได้</p> <p>๓. มีความสามารถในการประยุกต์ใช้รูปแบบและวิธีแก้ไขปัญหาในทางพระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างสันติภาพได้</p> <p>๒. ปรับปรุงรายวิชา/วัตถุประสงค์ในการพัฒนา</p> <p>๑. กำลังดำเนินการทำสื่อการเรียนการสอนโดย e-learning</p> <p>๒. เปลี่ยนแปลงเนื้อหาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักฐานเชิงประจักษ์</p>

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

<p>๑. คำอธิบายรายวิชา</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแนวพุทธโดยเน้นรูปแบบและวิธีการสังฆสามัคคีและใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง</p>			
<p>๓. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</p>			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๘ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนักศึกษาเฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
<p>๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย เฟซบุ๊ก ไลน์ ประสานงานกลุ่ม - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ) 			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

<p>๑. คุณธรรม จริยธรรม</p> <p>๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา</p> <p>พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างปกติสุข และ</p>
--

<p>เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยผู้เรียนต้องพยายามสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้บัณฑิตสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกับการศึกษาพระพุทธศาสนากับสันติภาพ โดยมีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณสมบัตินี้</p> <p>(๑) ตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ และซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>(๒) มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งและลำดับความสำคัญของปัญหา</p> <p>(๓) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์</p> <p>(๔) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม</p>
<p>๑.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรยายพร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิชา - พระพุทธศาสนากับสันติภาพ - อภิปรายกลุ่ม - กำหนดให้บัณฑิตหาตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง - บทบาทสมมติ
<p>๑.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา - มีการอ้างอิงเอกสารที่ได้นำมาทำรายงาน อย่างถูกต้องและเหมาะสม - ประเมินผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา - ประเมินผลการนำเสนอรายงานที่มอบหมาย
<p>๒. ความรู้</p>
<p>๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ</p> <p>มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนากับสันติภาพ สามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมปัจจุบัน</p>
<p>๒.๒ วิธีการสอน</p> <p>บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน การวิเคราะห์กรณีศึกษา และมอบหมายให้ค้นคว้าหาบทความ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ การศึกษาโดยใช้ปัญหา และโครงงาน Problem base learning and Student Center เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง</p>
<p>๒.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี - นำเสนอสรุปการอ่านจากการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - วิเคราะห์กรณีศึกษา
<p>๓. ทักษะทางปัญญา</p>
<p>๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา</p> <p>พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณการคิดอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์</p>
<p>๓.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายให้บัณฑิตค้นคว้าข้อมูลแล้วนำเสนอผลการศึกษา - อภิปรายกลุ่ม

<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์กรณีศึกษา - การสะท้อนแนวคิดจากการประพจน์
<p>๓.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - สอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์ หรือวิเคราะห์แนวคิด หลักธรรมที่เกี่ยวกับสันติภาพ - การนำเสนอการวิเคราะห์กรณีศึกษา
<p>๔ .ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p>
<p>๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน - พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม - พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา
<p>๔.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา - มอบหมายงานรายกลุ่ม และรายบุคคล หรือ อ่านบทความงานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา - การนำเสนอรายงาน
<p>๔.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินตนเอง และเพื่อน ด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด - รายงานที่นำเสนอ / พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม - รายงานการศึกษาด้วยตนเอง (รายงานสรุปรวมยอดความรู้)
<p>๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>
<p>๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การเขียน โดยการทำรายงาน และนำเสนอในชั้นเรียน - พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา - พัฒนาทักษะในการสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อทำรายงาน - ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เช่น การส่งงานทางอีเมล - ทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม
<p>๕.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - อภิปราย - มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จาก website สื่อการสอน e-learning และทำรายงาน โดยเน้นการนำตัวเลข หรือมีสถิติอ้างอิง จากแหล่งที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ - นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
<p>๕.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำรายงานและนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี - การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย - รายงาน

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	แนะนำสังเขปรายวิชา อธิการเกณฑ์การวัดผลประเมินผล บทที่ ๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ สันติภาพ - ความหมายและความสำคัญของ สันติภาพ - ประวัติความเป็นมาขององค์กรและ การศึกษาสันติภาพ - สันติศึกษา - สันติภาพ สันติภาวะ สันติวิธี - สันติภาพกับความขัดแย้ง - ความรุนแรง - สงคราม	๓	บรรยาย ยกตัวอย่าง ประกอบ อภิปรายกลุ่ม จากกรณีศึกษา Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี, ดร.
๒	บทที่ ๑ (ต่อ) - ทฤษฎีสันติภาพและสันติวิธี - แนวคิดเรื่องสันติภาพในตะวันออก - สมาคมนักการศึกษานานาชาติเพื่อ สันติภาพของโลก - วิธีการสร้างสันติภาพ - แนวคิดเรื่องสันติภาพในทาง พระพุทธศาสนา	๓	บรรยาย ยกตัวอย่าง ประกอบ อภิปรายกลุ่ม จากกรณีศึกษา Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี, ดร.
๓	บทที่ ๒ สภาวะการณ์สันติภาพของโลก ยุคปัจจุบัน - ความหมายของความขัดแย้ง - สาเหตุของความขัดแย้ง - ทฤษฎีความขัดแย้ง - อิทธิพลของสันติภาพใน สถานการณ์โลกปัจจุบัน -วัฒนธรรมสันติ - องค์กรความร่วมมือเพื่อแสวงหา สันติภาพของโลก - ดัชนีสันติภาพโลก - ผลประโยชน์ของไทยจากการเข้า ร่วมภารกิจรักษาสันติภาพของ สหประชาชาติ	๓	บรรยาย ยกตัวอย่าง ประกอบ อภิปรายกลุ่ม จากกรณีศึกษา Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี, ดร.
๔	บทที่ ๓ หลักพุทธธรรมที่ส่งเสริม สันติภาพ - ศาสนากับสันติภาพ	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่าง การศึกษาจากปัญหา	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี, ดร.

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	- สันติภาพในทัศนะพระพุทธศาสนา - ลักษณะคำสอนของพระพุทธศาสนา แสดงถึงสันติภาพ		โครงการ Problem base Learning Power Point	
๕	บทที่ ๓ (ต่อ) - หลักธรรมที่แสดงกฏธรรมชาติ- ปฏิจสมุปบาท - อริยสัจ ๔ -ไตรลักษณ์ -นิพพาน -ไตรสิกขา	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่าง การศึกษาจากปัญหา โครงการ Problem base Learning / Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี, ดร.
๖	บทที่ ๔ กฎทางจริยธรรมในพุทธศาสนา เพื่อเสริมสร้างสันติภาพ - วินัย อธิกรณสันติวิธี - หลักกรรมในพุทธศาสนา - เมตตาพรหมวิหาร	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่าง การศึกษาจากปัญหา โครงการ Problem base Learning/ Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี, ดร.
๗	บทที่ ๔ (ต่อ) - สาราณียธรรม - หลักอภัยทาน - หลักศีล ๕	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่าง การศึกษาจากปัญหา โครงการ Problem base Learning/ Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี, ดร.
๘	สอบกลางภาค	๓		
๙	บทที่ ๕ มองความขัดแย้งในทัศนะ พระพุทธศาสนา - ความหมายของความขัดแย้งใน พระพุทธศาสนา - ป่อเกิดของความขัดแย้งตามทัศนะ พระพุทธศาสนา - ความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็น หรือ เป็นธรรมชาติของมนุษย์	๓	บรรยาย ศึกษา กรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการวิเคราะห์ ปัญหาทางศึกษาจาก ปัญหาโครงการ Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี, ดร.
๑๐	บทที่ ๕ (ต่อ) - คุณและโทษของความขัดแย้งใน ทัศนะของพระพุทธศาสนา - โทษของความขัดแย้งในทัศนะของ พระพุทธศาสนา	๓	บรรยาย ศึกษา กรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการวิเคราะห์ ปัญหาทางศึกษาจาก ปัญหาโครงการ Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี, ดร.
๑๑	บทที่ ๖ รูปแบบและวิธีการจัดการ ความขัดแย้งตามหลัก พระพุทธศาสนา	๓	บรรยาย ศึกษา กรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการวิเคราะห์ ปัญหาทางศึกษาจาก	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี, ดร.

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	<ul style="list-style-type: none"> - การแก้ไขความขัดแย้งโดยอภิกรณสมณะวิธี อภิกรณสมณะ - การระงับความขัดแย้งด้วยหลักพรหมวิหาร - การจัดการความขัดแย้งด้วยหลักอภัยทานและสาราณียธรรม 		ปัญหาโครงการ Power Point	
๑๒	บทที่ ๗ การจัดการความขัดแย้งในทางพระพุทธศาสนากับทัศนะตะวันตก <ul style="list-style-type: none"> - วิธีการจัดการความขัดแย้งตามหลักพระพุทธศาสนา - พุทธวิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง 	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาทางศึกษาจากปัญหาโครงการ Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี, ดร.
๑๓	บทที่ ๗ (ต่อ) <ul style="list-style-type: none"> - วิธีการและรูปแบบแก้ปัญหาความขัดแย้งในตะวันตก - ผลของความขัดแย้ง - วิธีการจัดการความขัดแย้งเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์กร 	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาทางศึกษาจากปัญหาโครงการ Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี, ดร.
๑๔	บทที่ ๘ การประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพในทางพระพุทธศาสนา <ul style="list-style-type: none"> - ประเด็นความขัดแย้งและสันติภาพทางพระพุทธศาสนา - หลักมัชฌิมาปฏิปทา กับพุทธสันติวิธี - หลักการจัดการความขัดแย้งแบบรุนแรงในสมัยปัจจุบัน - พุทธสันติวิธีแบบธัมมิกมัชฌิมาวิธี - มัชฌิมาแบบทวิภาคี ไตรภาคีและพหุภาคี - มัชฌิมาวิธีแบบใช้อำนาจทางกฎหมาย 	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาทางศึกษาจากปัญหาโครงการ Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี, ดร.
๑๕	บทที่ ๙ หลักศีล ๕ ในฐานะเครื่องมือเสริมสร้างสันติภาพในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - วิกฤตทางศีลธรรมกับสภาวะการณ์สันติภาพ - ลักษณะของสันติภาพในมิติต่างๆ 	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาทางศึกษาจากปัญหาโครงการ Power Point	-พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร. -พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี, ดร.

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	-จุดเด่นของสันติภาพในทัศนะ พระพุทธศาสนา - แนวคิดเรื่องศีล ๕ ตามหลัก พระพุทธศาสนา - แนวคิดเกี่ยวกับการรักษาศีล ๕ เพื่อเสริมสร้างสันติภาพ			
๑๖	สอบปลายภาค	๓		

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	มาตรฐานการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	ลำดับที่ที่ ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม <u>ความรับผิดชอบหลัก</u> ข้อ ๔.๒.๑ (๒)	-สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ประเมินผลจากการทำใบงานเดี่ยว / รายงานกลุ่ม/การเข้าชั้นเรียนและมี มารยาทในชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%
๒	ด้านความรู้ <u>ความรับผิดชอบหลัก</u> ข้อ ๔.๒.๒ (๑), (๒),(๓)	-การตอบคำถามในชั้นเรียน -สอบกลางภาค	๑-๘, ๑๐-๑๗ ๘	๒๐%
๓	ด้านทักษะทางปัญญา <u>ความรับผิดชอบหลัก</u> ข้อ ๔.๒.๓ (-)	การสอบปลายภาค แบบอัตนัย	๑๘	๕๐%
๔	ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ <u>ความรับผิดชอบหลัก</u> ข้อ ๔.๒.๔ (๒)	-สังเกตการณ์ทำงานกลุ่มร่วมกับ เพื่อน/ การมีส่วนร่วม -การนำเสนอรายงาน/อภิปรายเสนอ ความคิดเห็น -การทำงานกลุ่มหรือมีใบงานเดี่ยว (อัตนัย) -การส่งงานตรงเวลาตามที่ได้รับ มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%
๕	ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยี <u>ความรับผิดชอบหลัก</u> ข้อ ๔.๒.๕ (๒)	-การนำเสนองานหน้าชั้นเรียน แบบ Oral Present -การออกแบบโปสเตอร์ผลงาน -การนำเสนอผลงานกลุ่มโดยใช้สื่อ เทคโนโลยีนำเสนอผ่านสื่อ แบบ Power Point -การส่งงานผ่าน E -mail /Inbox	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), *พุทธธรรม*. กรุงเทพมหานคร ฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

พระมหาพรหมชา อดิชาโส (นิธิปัญญากร), “รูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี: ศึกษาวิเคราะห์กรณีลุ่มน้ำตาช้าง จ. เชียงใหม่”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต* (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๗)

เขมานันท์ เขมานันโท. *สันติภาพ ทางเลือกเดียวและศีล ๕ (ปัญญาศีล) พุทธวิธีสู่โลกสันติ*. กรุงเทพมหานคร : ภูมิทอง, ๒๕๕๓.

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

คัทลียา รัตนวงศ์. “แนวคิดเรื่องสันติภาพของชัชยิด กุญฺบ”. *ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

โคชิโร โอคาคุระ. *ขบวนการปลดปล่อยประชาชน เอเชีย ออฟริกา ลาตินอเมริกา*. แปลโดย วิภาชและรักษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเคล็ดไทย จำกัด, ๒๕๒๓.

จตุรงค์ พันธุ์คงชื่น. *ความคิด-คำคมว่าด้วยสันติภาพกับสงคราม*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงแก้ว, ๒๕๓๘.

ชลธิรา สัตยาวัฒนา. *กึ่งศตวรรษขบวนการสันติภาพ : การรับรู้ ความจริงทาง ประวัติศาสตร์ด้วยกระบวนการทัศน์ของฝ่ายประชาชน*. กรุงเทพมหานคร : หจก.บี.เจ.เพลท โพรเซสเซอร์, ๒๕๔๕.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. *สันติทฤษฎี/วิถีวิวัฒน์ธรรม*. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๓๙.

_____ . *อาวุธมีชีวิต*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, ๒๕๔๖.

ชัชวาลย์ ชิงชัย. “สงครามกับการสร้างสันติภาพตามแนวพุทธ : ศึกษากรณีพระเจ้า พรหมทัต และราชกุมารที่ฆาฏ”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

ดิช นัท ฮันท์. *สันติภาพทุกอย่างก้าว*. แปลโดย ประชา หุตานุวัตรและสุภาพร พงศ์พลฤกษ์. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : ศยาม, ๒๕๕๓.

ทูตสันติภาพและคณะ. “สนทนาสันติภาพสู่ต้นกล้าเยาวชน”. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสหพันธ์สันติภาพสากล, ๒๕๕๒.

ทองหล่อ วงศ์ธรรมา. *เหตุการณ์โลกปัจจุบัน*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โอเดียน สโตร์, ๒๕๕๐.

ทอปปเลอร์และอัลวิน. *สงครามและสันติภาพแห่งศตวรรษที่ ๒๑*. แปลโดย สุกัญญา สุด บรรทัด พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : เยลโล่การพิมพ์, ๒๕๔๓.

นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้นำเสนอแนวคิด เรื่อง “การปะทะกันของอารยธรรม” (*The Clash of Civilizations*). วารสาร Foreign Affairs ฉบับ Summer ๑๙๙๓, ออนไลน์ : <http://www.zmag.org/terrorframe>.

นางสาวสกุลธิดา ลีเมธีเจริญ. “กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพเชิงพุทธบูรณาการ”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑.

ประมุขสุข อาชวอำรุง. *ประมวลความรู้เรื่องสันติภาพ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๐.

ประเวศ วะสี. *พยากรณ์อนาคตประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. ๒๕๔๕.

_____ . *บนเส้นทางชีวิต*. กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, ๒๕๕๔.

ปีเตอร์ ตรีคเกอร์. *โลกใหม่ไร้พรมแดน*. แปลโดย สุเรษฐ บัวชาติ. กรุงเทพมหานคร : หจก.ภาพพิมพ์, ๒๕๓๗.

ปรีชา ศรีวัลย์. *สงครามโลกครั้งที่ ๒*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๖.

พ. สถิตววรรณ (พิจิตร ฐิตาณโณ). *อนุப்புพิภพที่ปนี ภาค ๒ การพรรณนาศีล*. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เซเวน พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด, ๒๕๔๕.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). *พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสนาคำว่าด*. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, ๒๕๕๑.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). *สลายความขัดแย้ง*. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสื่อเกษตร, ๒๕๔๖.
 _____ . *สลายความขัดแย้ง นิติศาสตร์-รัฐศาสตร์-เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ*. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๖.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). *การศึกษาเพื่อสันติภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๙.

_____ . *ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา*. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สหธรรมิก, ๒๕๓๙.

_____ . *สิทธิมนุษยชน : สร้างสันติสุขหรือสลายสังคม*. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๑.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑.

พระมหานรงค์ กนตสีโล (อุนคำ). *จุดเด่นของพระพุทธศาสนา*. เชียงใหม่ : ทริโอแอดเวอร์ไทซิง แอนด์ มีเดีย จำกัด, ๒๕๔๘.

พระมหามหรรณพวงศ์ กวีวิโส (ศรีสุเมธิตานนท์). “การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่องสิทธิของจอห์น ล็อก กับพุทธปรัชญาเถรวาท”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระมหาโพธิวงศาจารย์. *พจนานุกรมไทย-บาลี*. กรุงเทพมหานคร : บจก.ปัญญามิตร, ๒๕๕๙.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิธิบุญยากร). *การบูรณาการพุทธปัญญาเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม*. กรุงเทพมหานคร : ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๕๓.

_____ . “รูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี กรณีลุ่มน้ำแม่ตาช้าง จ.เชียงใหม่”. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๕๔.

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ฐิตญาโณ). *นิเทศธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ลิเบอร์ตี้เพรส, ๒๕๓๙.

พุทธทาสภิกขุ. *ทาน ศีล ภาวนา*. กรุงเทพมหานคร : รุ่งแสงการพิมพ์, ๒๕๓๓.

ไพโรจน์ อยู่มนเทียร. *วาทะธรรมว่าด้วยสันติภาพ*. กรุงเทพมหานคร : บ้านลานธรรม, ๒๕๔๙.

พวงคราม พันธุ์บูรณะ. “บทเรียนแห่งสันติภาพ”. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.

ม.ร.ว.พฤทธิสาณ ชุมพล. “สันติภาพภายใต้เงื่อนไขของความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง”. วารสารมนุษยศาสตร์กับสันติภาพ. ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ไมเคิล แชนเดล. *ความยุติธรรม*. สฤณี อาชวานันทกุล แปล. กรุงเทพมหานคร : โอเพ่นเวิลด์ส์, ๒๕๕๔.

โยฮัน กัลตุงและโดซากุ อิคเคะ. *สู่สันติ บทสนทนาระหว่างโยฮัน กัลตุงและโดซากุ อิคเคะ*. กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย, ๒๕๔๐.

ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๖*. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๔๖.

วสิน อินทสระ. *สาระสำคัญของวิสุทธิมรรค*. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ บรรณาการ, ๒๕๔๔.

วรนนท์ รongบุญยั้ง. *การสูญเสียอำนาจควบคุม : ความมั่นคงของโลกในศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ด*. กรุงเทพมหานคร : วี.เจ.พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๘.

วาณี สายประดิษฐ์ และสันติสุข โสภณสิริ. *สันติภาพ* : ชัยชนะร่วมกันของมนุษยชาติ. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๘.

วันทนา ศิวะ. ประชาธิปไตย : *ความยุติธรรม ความยั่งยืน และสันติภาพ*. แปลโดย วิไล ตระกูลสิน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทแปลนพริ้นติ้ง จำกัด, ๒๕๕๓.

ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล. *มนุษย์กับสันติภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

สุรชาติ บำรุงสุข. “สงครามข้ามรัฐ-สงครามในรัฐ: จากสถานการณ์โลกถึงภาคใต้”. มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับที่ ๑๒๔๙.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. “จากอิสรภาพ ธนบุรีสู่สันติภาพ”. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, ๒๕๕๖.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน). *วิธีสร้างบุญบารมี*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นพรัตน์, ๒๕๔๘.

สันสิทธิ์ ขวลิตรารง. *รัฐศาสตร์ภาพกว้าง*. กรุงเทพมหานคร: สวีชาญการพิมพ์, ๒๕๔๖.

หิมพรรณ รักแตงาม. “การศึกษาวิเคราะห์การตีความหลักธรรมทางพุทธศาสนาของติช นัท ฮันท์”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

Immanuel Kant. *Lectures on Ethics*. Cambridge : Hackett Publishing, ๑๙๘๑.

Johan Galtung, “Violence Peace and Peace Research”, *Journal of Peace Research*, VI : ๑๙๖๙.

Multhiah Alagappa. *The National Security of Developing States : Lessons From Thailand*. Dover, MA : Auburn Publishing House, ๑๙๘๗.

Parks and Carosso. *Recent America : A History Since ๑๙๓๓*. New York : Thomas Y. Crowell Company, ๑๙๖๔.

Thoresten Sellin. *Culture Conflict and Crime*. New York : Social Science Research Council.

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

เอกสารประกอบการสอน รายวิชาพระพุทธศาสนากับสันติภาพ พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี,ดร.

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

ไม่มี

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บไซต์ ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา

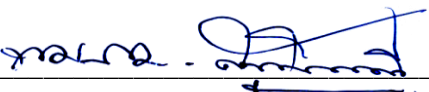
๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ

<ul style="list-style-type: none"> - การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้
<p>๓. การปรับปรุงการสอน</p> <p>หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัมมนาการจัดการเรียนการสอน - การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
<p>๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา</p> <p>ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร - มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม
<p>๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา</p> <p>จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔ - เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆในอนาคต

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา/อาจารย์ผู้บรรยาย

ลงชื่อ _____

วันที่รายงาน ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ลงชื่อ _____

วันที่รับรายงาน _____